«Tushunchalar tahlili» metodi.

Metodning maqsadi: mazkur metod o‘quvchilarni mavzu buyicha tayanch tushunchalarni o‘zlashtirish darajasini aniqlash, o‘z bilimlarini mustaqil ravishda tekshirish, baholash, shuningdek, yangi mavzu buyicha dastlabki bilimlar darajasini tashhis qilish maqsadida qo‘llaniladi.

O‘tkazish bosqichlari:

- ishtirokchilar mashg‘ulot qoidalari bilan tanishtiriladi;
- o‘quvchilarga mavzuga yoki bobga tegishli bo‘lgan so‘zlar, tushunchalar nomi tushirilgan tarqatmalar beriladi (individual yoki guruhli tartibda);
- o‘quvchilar mazkur tushunchalar qanday ma’no anglatishi, qachon, qanday holatlarda qo‘llanilishi haqida yozma ma’lumot beradilar;
- belgilangan vaqt yakuniga yetgach o‘qituvchi berilgan tushunchalarning tugri va tuliq izohini uqib eshittiradi yoki slayd orqali namoyish etadi;
- har bir ishtirokchi berilgan tugri javoblar bilan uzining shaxsiy munosabatini taqqoslaydi, farqlarini aniqlaydi va o‘z bilim darajasini tekshirib, baholaydi.

Namuna «Geometriya» fanidan:

Tushuncha (geometrik tilda ifodalanishi)	**Mazmuni** (geometrik shaklda ifodalanishi)
Uchburchak	
To‘rtburchak	
Parallelopepid	
Romb	

Kubik	
Aylana	
To‘g‘ri to‘rtburchak	

Namuna «Matematika» fanidan “Aylana va doira” mavzusida

Tushunchalar	**Mazmun**
Aylana	Tayin nuktadan teng uzoklikda yotgan nuktalardan iborat shakl aylana deb ataladi
Radius	Aylananing ixtiyori nuktasidan uning markazigacha bulgan iasofa aylaning radiusi deb ataladi
Diametr	Markazdan utuvchi vatar esa diametr deb ataladi
Vatar	Aylananing ixtiyori ikkki nuktasini tutashtiruvchi kesma aylana vatari deb ataladi

Namuna «Ma’naviyat asoslari» fanidan

“Tushunchalar tahlili” metodi (to‘ldirilgan ko‘rinishi)

Tushunchalar	**Mazmun**
Nafs	(arab.qalb,ko‘ngil)- yeyish-ichish va mol-dunyoga bo‘lgan extiros.Nafs insonning moddiy o‘zligi, “menidir”
Halollik	(arab. ruxsat etilgan, yo‘l qo‘yilgan; qonuniy,asosli; to‘g‘rilik, vijdonlilik)-shariat xukumiga muofiq yesa, ichsa, foydalansa bo‘ladigan; kishining o‘ziga qarashli, o‘z mehnati bilan topilgan; hiyonat, g‘irromlik kabilardan holi, to‘g‘ri, sof, pokiza bo‘lishni talab etadigan ma’naviy-axloqiy tushuncha.
Saxiylik	Hech kimdan narsasini,yaxshiligini ayamaslik; xotamlik hislatini anglatuvchi tushuncha.Muruvvat

	ko‘rsatish,nochorlarga yordam qo‘lini uzatish,u kishining ko‘rki va ziynatidir.
Axloqiy fazilatlar	(arab.xulqning ko‘pligi)-ma’naviy hayot xodisasi,ijtimoiy ong shakillaridan biri,ma’naviyat sohasiga oid tushuncha. Kishilarning tarixan tarkib topgan xulq- atvori,yurish-turishi,ijtimoiy va shaxsiy hayotdagi o‘zaro muloqot,shuningdek,jamiyatga bo‘lgan muloqotlarini tartibga solib turadigan barqaror muayyan meyor va qoidalar yig‘indisi.
Tarbiya	Hayotiy tajribani avloddan-avlodga o‘tkazish
Sabir - bardoshlilik	(arab.achchiq,chidam,bardosh) –inson ma’naviyatining tarkibiy qismi bo‘lib, oshiqmasdan kutish yoki o‘zini tiya olish,toqat, chidam –bardosh,iroda va qanoat qilish ma’nosini anglatadi. Sabir kishini turli-tuman ziddiyatli voqea –hodisalarga bardosh qila olishini ham ifodalaydi.